

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DELDOM
2017-11-13
meddelad i
Vänernsbor

Mål nr M 197-05

SÖKANDE

Rottneros Bruk AB, 556014-4502
686 94 Rottneros

Ombud: [REDACTED]
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till anläggande och drift av fastbränslepanna och till ökad produktion av pappersmassa vid bolagets massafabrik i Rottneros, Sunne kommun, Värmlands län; nu fråga om uppskjutna frågor avseende utsläpp till vatten

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen förlänger den i deldomen den 3 februari 2006 jämförd med deldomarna den 26 juni 2012 och den 20 december 2013 föreskrivna provotiden avseende ytterligare slutliga villkor för utsläpp till vatten från reningsanläggningen.

Under den nu förlängda provotiden ska utredningsuppdrag och provisoriska föreskrifter enligt deldom den 20 december 2013, punkterna C. 1-2 samt provisoriska föreskrifterna P8. och P9. (s. 3-5 i nämnda deldom), fortsatt gälla.

Bolaget ska senast tre år från den dag denna dom vunnit laga kraft till mark- och miljödomstolen inkomma med en redovisning av genomförda utredningar samt med förslag till slutliga villkor vid en produktion av högst 170 000 ton pappersmassa per år (produktionsetapp 1) respektive vid en produktion av högst 200 000 ton pappersmassa per år (produktionsetapp 2). Utredningarna ska genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten.

Dok.Id 371978

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsbor	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND**Tidigare avgöranden och ramen för prövningen i denna dom**

Dåvarande miljödomstolen lämnade i deldom den 3 februari 2006 Rottneros Bruk AB (bolaget) tillstånd till anläggande och drift av en ny fastbränslepanna om ca 19 MW vid bolagets massafabrik Rottneros Bruk på fastigheten Svenstorp 1:27 i Sunne kommun. I domen meddelades bolaget även tillstånd till produktion av högst 200 000 ton pappersmassa per år vid bruket med rätt att fördela produktionen mellan slipmassa respektive CTMP- och/eller TMP-massa. Enligt domen får produktionen av slipmassa enbart höjas till den nivå som dåvarande slipmassalinje kan producera utan väsentlig ombyggnad samt får hela produktionen blekas.

Sedan bolaget överklagat miljödomstolens dom till Svea Hovrätt, Miljööverdomstolen, ändrade Miljööverdomstolen genom dom den 8 juni 2007, mål nr M 2032-06, i vissa delar miljödomstolens dom.

Miljööverdomstolens dom vann laga kraft den 7 juli 2007. Tillståndet togs i anspråk den 23 december 2007.

Miljödomstolens och Miljööverdomstolens ovan nämnda domar innebar bl.a. att igångsättandet av den utökade verksamheten skulle ha skett inom fem år från lagakraftvunnen dom, vilket innebar senast den 7 juli 2012. Vidare innebar domarna att avgörandet av slutliga villkor sköts upp under en prövotid såvitt avser

- utsläpp till vatten från reningsanläggningen,
- utsläpp av luft från kväveoxider och ammoniak från fastbränslepannan,
- buller från verksamheten,
- åtgärder för att förbättra energieffektiviteten i anläggningen och
- utsläpp från mobila arbetsmaskiner.

Prövotiderna vad gäller slutliga villkor avseende utsläpp från mobila arbetsmaskiner och buller från verksamheten är numera avslutade, se mark- och miljödomstolens deldomar den 26 juni 2012 och den 20 december 2013 i förevarande mål. (Sist-

nämnda dom vann laga kraft genom Högsta domstolens beslut den 11 juli 2014 i mål nr Ö 1926-14.)

Beträffande den uppskjutna frågan om utsläpp till luft av kväveoxider och ammoniak från den tillståndsgivna nya fastbränslepannan föreskrevs i miljödomstolens och Miljööverdomstolens domar 2006 och 2007 att prøvotiden börjar löpa när pannan tas i drift. Vad gäller den uppskjutna frågan om åtgärder för att förbättra energieffektiviteten i anläggningen föreskrev mark- och miljödomstolen i deldomen den 26 juni 2012 att prøvotiden för denna fråga börjar löpa när åtgärder vidtagits så att produktionen kan överstiga 170 000 ton pappermassa per år eller, om detta inträffar vid en tidigare tidpunkt, efter det att den planerade fastbränslepannan tagits i drift. Bolaget har till mark- och miljödomstolen anmält att den nya fastbränslepannan togs i drift den 5 juli 2017. Gällande prøvotider för de uppskjutna frågorna om utsläpp till luft från kväveoxider och ammoniak från fastbränslepannan och åtgärder för att förbättra energieffektiviteten i anläggningen behandlas inte i denna dom.

Vad gäller den i förevarande mål i övrigt uppskjutna frågan avseende slutliga villkor för utsläpp till vatten från reningsanläggningen beslutade mark- och miljödomstolen i deldom den 20 december 2013 att fastställa följande slutliga villkor.

17. Bolaget ska senast inom nio månader från den dag denna dom har vunnit laga kraft installera utrustning för on-line mätning av pH, ammoniumkväve och fosfatfosfor i det biologiska reningssteget i reningsanläggningen för avloppsvatten. Om praktiska försök visar att on-linemätning inte fungerar (igensättning av elektrod eller dylikt) får sådan utrustning och mätning, efter godkännande av tillsynsmyndigheten, ersättas av en väl utvecklad stickprovskontroll. Inom ett år från den dag on-linemätning, eller motsvarande, har installerats ska utrustning och rutiner finnas för optimerad dosering av syra/lut respektive närsalter.

18. Vid tillverkning av peroxidblekt massa får komplexbildare av typ EDTA/DTPA eller, efter godkännande av tillsynsmyndigheten, annan komplexbildare med motsvarande egenskaper, användas till en mängd (räknat som 100 % syra) av högst 1,5 kg per ton blekt massa.

Mark- och miljödomstolen förlängde därutöver i samma deldom prövotiden avseende ytterligare slutliga villkor för utsläpp till vatten från reningsanläggningen samt ålade bolaget att senast tre år efter det att domen vunnit laga kraft inkomma med en redovisning av vissa i domen närmare angivna utredningar m.m. Domen vann, efter överklagande av bolaget, laga kraft den 11 juli 2014, varför föreskriven prövotidsredovisning skulle ha inkommit till domstolen senast den 11 juli 2017. Bolaget har nu, inom föreskriven tid, inkommit med denna prövotidsredovisning. I förevarande deldom behandlas således enbart den uppskjutna frågan om ytterligare slutliga villkor för utsläpp till vatten från reningsanläggningen.

Föreskriven prövotidsutredning och föreskrivna provisoriska föreskrifter

Vad gäller den uppskjutna fråga som nu är föremål för prövning, dvs. ytterligare slutliga villkor för utsläpp till vatten från reningsanläggningen, föreskrev mark- och miljödomstolen i deldomen den 20 december 2013 att det under den förlängda prövotiden i kvarvarande delar gäller följande för bolaget i fråga om redovisningar, utredningar och undersökningar.

”Bolaget ska senast tre år från den dag denna dom vunnit laga kraft till mark- och miljödomstolen inkomma med en redovisning av nedanstående utredningar samt med förslag till slutliga villkor vad gäller en produktion av högst 170 000 ton pappersmassa per år (produktionsetapp 1) respektive vid en produktion av högst 200 000 ton pappersmassa per år (produktionsetapp 2). Utredningarna enligt nedan ska genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten.

1. De huvudsakliga reningsstegens effektivitet med avseende på rening av COD efter vidtagna optimeringsåtgärder. Härvid ska bolaget kontrollera temperatur, pH, närsalter och COD i det biologiska reningssteget samt pH

och halter av COD, $S\ddot{A}_{(GFA)}$, kväve (N_{tot}) och fosfor (P_{tot}) i det utgående renade avloppsvattnet.

2. Kostnader och prioriteringsordning för de eventuella åtgärder som behövs för att de utsläppsvärden som anges som BAT-slutsatser i BREF-dokumentet för pappers- och massaindustri ska kunna innehållas. Här avses endera de värden som anges i nu aktuell DRAFT-version av BREF-dokumentet eller, om de ändras, de värden som fastställs i det kommande BREF-dokumentet. Utredningen ska avse dels behov av åtgärder vid en produktionsnivå av högst 170 000 ton pappersmassa per år, dels vid en produktionsnivå av högst 200 000 ton per år.”

Mark- och miljödomstolen föreskrev vidare i deldomen 2013 att under den förlängda prøvotiden avseende utsläpp till vatten från reningsanläggningen i kvarvarande delar, och till dess annat bestäms, ska följande provisoriska föreskrifter gälla.

- P8. Vid en produktion om högst 170 000 ton pappersmassa per år får utsläpp av COD, $S\ddot{A}$ (GF/A), totalfosfor och totalkväve inte överstiga följande mängder.

COD	ton/år	4 000
$S\ddot{A}$ (GF/A)	ton/år	325
Total-fosfor	ton/år	1,5
Total-kväve	ton/år	35

Begränsningsvärdet för COD får ersättas av ett begränsningsvärde för TOC efter godkännande av tillsynsmyndigheten. Uttag av prov ska ske kontinuerligt och flödesstyrt.

- P9. Om produktionen under prøvotiden överstiger 170 000 ton pappersmassa per år får utsläpp av COD, $S\ddot{A}$ (GF/A), totalfosfor och totalkväve inte överstiga följande mängder.

COD	ton/år	4 000
SÄ (GF/A)	ton/år	375
Total-fosfor	ton/år	2,2
Total-kväve	ton/år	42

Begränsningsvärdet för COD får ersättas av ett begränsningsvärde för TOC efter godkännande av tillsynsmyndigheten. Uttag av prov ska ske kontinuerligt och flödesstyrt.

YRKANDEN M.M.

Bolaget har i nu ingiven provotidsredovisning yrkat att provotiden avseende ytterligare slutliga villkor för utsläpp till vatten från reningsanläggningen förlängs ytterligare tre år till sommaren 2020 samt att gällande provisoriska föreskrifter avseende sådant utsläpp (dvs. de provisoriska föreskrifterna P8 och P9, vilka redovisats i föregående avsnitt i denna dom; domstolens anmärkning), fortsatt ska gälla under yrkad förlängd provotid.

Bolaget har i huvudsak anfört och redovisat följande till utveckling av sina yrkanden.

Bolaget har på samma sätt som tidigare uppdragit åt ÅF-Industri AB (nedan ÅF) att biträda med såväl föreskrivna utredningar som med upprättandet av provotidsredovisningen. Under utredningstiden har samråd skett med tillsynsmyndigheten som inte har haft något att invända mot genomförda utredningar och inte heller mot den enligt nedan planerade kompletteringen av reningsanläggningen.

ÅF har i till domstolen ingiven rapport sammanställt de efterfrågade uppgifterna angående de olika reningsstegens effektivitet tillsammans med uppgifter om faktiska utsläpp under perioden 2011-2016. Som framgår av sammanställningen har vidtagna trimningsåtgärder i befintlig reningsanläggning varit effektiva och har lett till inte obetydliga minskningar av utsläppen från anläggningen. Vidare framgår att vid ökande produktion upp mot 170 000 ton per år kommer gällande provisoriska

föreskrifter att kunna innehållas med rimlig marginal genom fortsatt trimning av anläggning och viss ökad kemisk fällning.

Av rapporten framgår emellertid också att dessa åtgärder inte kommer att vara tillräckliga för att vid ökad produktion innehålla de BAT-AEL värden som följer av gällande BAT-slutsatser för pappers- och massaindustrin och som kommer att bli direkt bindande från september 2018.

Bolaget har mot denna bakgrund undersökt alternativa sätt att bygga ut reningskapaciteten och har under våren 2017 beslutat att komplettera den befintliga bioreningen med ett anaerobt steg. Det nya steget har handlats upp och kommer att installeras i sådan tid att det kan tas i drift i juni 2018.

Med det nya biosteget på plats bedöms verksamheten kunna innehålla de BAT-AEL värden som kommer att gälla från september 2018 för den massa-mix som bolaget tillverkar.

Det skulle vara olämpligt att besluta om slutliga villkor innan den kompletterade reningsanläggningen har kunnat trimmas in och utvärderas. Erfarenheter från andra liknande anläggningar visar att detta kan ta en inte obetydlig tid vartill ska läggas den tid som behövs för att sammanställa resultaten och ta fram förslag till slutliga villkor. Mot denna bakgrund föreslår bolaget att gällande provotid förlängs med ytterligare tre år till sommaren 2020.

Under en sålunda förlängd provotid bör gällande provisoriska föreskrifter alltså gälla. De kommer att, med verkan från september 2018, kompletteras med bindande BAT-AEL värden enligt gällande BAT-slutsatser för pappers- och massaindustrin vilka innebär att den kompletterade anläggningen kommer att behöva drivas optimalt.

Enligt bolagets uppfattning föreligger därmed inte något behov att skärpa de provisoriska föreskrifterna under den föreslagna förlängda provotiden.

INKOMNA YTTRANDEN

Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Myndigheten för samhällskydd och beredskap (MSB) har avstått från att yttra sig.

Länsstyrelsen i Värmlands län (länsstyrelsen) har anfört i huvudsak följande.

Länsstyrelsens ställningstagande

Länsstyrelsen har inget att erinra mot bolagets prøvotidsredovisning.

Det är rimligt att prøvotiden förlängs till en tidpunkt då bolaget har trimmat in anläggningen. Länsstyrelsen tillstyrker att de nu gällande provisoriska villkoren för utsläpp till vatten förlängs i samma omfattning och att en ny prøvotidsredovisning ges in till tillståndsmyndigheten, förslagsvis i september 2020.

Skäl till länsstyrelsens ställningstagande

Bolaget har under prøvotiden kontinuerligt haft dialog med länsstyrelsen. Länsstyrelsen har därvid tidigt blivit informerad och haft möjligheter att i god tid ge synpunkter på de vägval bolaget har gjort. Länsstyrelsen har bl.a. tillstyrkt att online-mätaren i villkor 17 i deldomen 2013-12-20 avvecklas till förmån för en väl utvecklad stickprovsmetod.

Länsstyrelsen ser det som angeläget att bolaget hinner trimma in den anaeroba anläggningen så att möjlighet finns att bestämma vilka försiktighetsmått som kan föreskrivas.

Som bolaget självt påpekar träder bindande BAT-AEL-värden in fr.o.m. september 2018 vilket då innebär en strängare reglering än det provisoriska villkoret. Förvisso finns det då vissa möjligheter för bolaget att söka dispens beroende på hur den nya anläggningen kommer att prestera.

En extra reglering innan data finns på anläggningens reningsförmåga är inte motiverat. Enligt länsstyrelsens erfarenhet är svängningar i och störningar i dessa reningsanläggningar långsamma förlopp, varför en lägre drifttid på minst 1,5 år troligen behövs för att kunna trimma in och utvärdera anläggningens prestanda. I detta fall rör det sig också om för Sverige relativt ny teknik, tillsammans med den komplexitet som den kontinuerliga variationen i trädslag innebär.

DOMSKÄL

Den uppskjutna frågan som är aktuell nu avser utsläpp till vatten från reningsanläggningen. Mark- och miljödomstolen bedömer att bolagets val att komplettera reningsanläggningen med ett anaerobt steg är rimligt med hänsyn till rådande förhållanden. Domstolen anser i likhet med bolaget och länsstyrelsen att det är olämpligt att besluta om slutliga villkor innan den kompletterade reningsanläggningen har kunnat trimmas in och utvärderas. Prövotiden bör därför förlängas med ytterligare tre år i enlighet med bolagets yrkande, dock bör tiden räknas från det att denna dom vinner laga kraft. Gällande utredningsuppdrag och provisoriska föreskrifter bedöms vara tillräckligt preciserade för den förlängda prövotiden. Bolagets yrkanden kan därmed bifallas i sin helhet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 4 december 2017.

Bodil Svensson

Gunnar Barrefors

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bodil Svensson, ordförande, och tekniska rådet Gunnar Barrefors samt de särskilda ledamöterna Hans Wennerholm och Roland Löfblad.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.